EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 21.11.2024
COM(2024) 542 final

2024/0300 (NLE)

Návrh

PROVÁDĚCÍ ROZHODNUTÍ RADY,

kterým se mění prováděcí rozhodnutí 2009/1008/EU, kterým se Lotyšské republice povoluje prodloužit účinnost opatření odchylujícího se od článku 193 směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

Podle čl. 395 odst. 1 směrnice 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006 o společném systému daně z přidané hodnoty (dále jen „směrnice o DPH“[1]) může Rada na návrh Komise jednomyslně povolit kterémukoli členskému státu, aby zavedl zvláštní opatření odchylující se od ustanovení uvedené směrnice, jejichž cílem je zjednodušit postup výběru DPH nebo zabránit určitým druhům daňových úniků nebo vyhýbání se daňovým povinnostem.

Dopisem ze dne 29. dubna 2024, který Komise zaevidovala dne 2. května 2024, Lotyšská republika (dále jen „Lotyšsko“) požádala o povolení nadále uplatňovat opatření odchylující se od článku 193 směrnice o DPH, které určuje osobu povinnou odvést DPH. Týmž dopisem zaslalo Lotyšsko zprávu o uplatňování uvedeného opatření.

Komise si vyžádala další informace dopisem ze dne 4. července 2024, na který Lotyšsko odpovědělo dopisem zaevidovaným Komisí dne 12. srpna 2024.

V souladu s čl. 395 odst. 2 směrnice o DPH informovala Komise o žádosti Lotyšska dopisy ze dne 3. září 2024 ostatní členské státy a dopisem ze dne 4. září 2024 Itálii. Dopisem ze dne 5. září 2024 uvědomila Komise Lotyšsko, že má k dispozici všechny údaje potřebné k posouzení žádosti.

1. SOUVISLOSTI NÁVRHU

• Odůvodnění a cíle návrhu

Obecně platí pravidlo podle článku 193 směrnice o DPH, který stanoví, že osoba povinná k dani, jež dodává zboží nebo poskytuje službu, je zpravidla povinna uhradit DPH.

Podle článku 395 směrnice o DPH mohou členské státy uplatňovat opatření odchylující se od ustanovení směrnice o DPH, jejichž cílem je zjednodušit postup výběru DPH nebo zabránit určitým druhům daňových úniků nebo vyhýbání se daňovým povinnostem, pokud tato opatření byla povolena Radou.

Dne 29. dubna 2024 požádalo Lotyšsko o povolení nadále uplatňovat mechanismus přenesení daňové povinnosti na transakce se dřevem, což znamená určit jako osobu povinnou odvést DPH tu osobu, které je dodáno zboží nebo jsou poskytnuty služby.

Odchylující se opatření bylo Lotyšsku původně povoleno rozhodnutím Rady 2006/42/ES[2] do 31. prosince 2009 a prováděcím rozhodnutím Rady 2009/1008/EU[3] do 31. prosince 2012. Povolení uplatňovat odchylku bylo následně prodlouženo prováděcím rozhodnutím Rady 2013/55/EU[4] do 31. prosince 2015, prováděcím rozhodnutím Rady (EU) 2015/2396[5] do 31. prosince 2018, prováděcím rozhodnutím Rady (EU) 2018/2006[6] do 31. prosince 2021 a prováděcím rozhodnutím Rady (EU) 2022/81[7] do 31. prosince 2024.

---

1 Úř. věst. L 347, 11.12.2006, s. 1.
2 Úř. věst. L 25, 28.1.2006, s. 31.
3 Úř. věst. L 347, 24.12.2009, s. 30.
4 Úř. věst. L 22, 25.1.2013, s. 16.
5 Úř. věst. L 332, 18.12.2015, s. 142.
6 Úř. věst. L 322, 18.12.2018, s. 20.
7 Úř. věst. L 13, 20.1.2022, s. 49.

Podle Lotyšska je trh se dřevem, který je jedním z nejdůležitějších odvětví lotyšského hospodářství, obzvláště silně vystaven rizikům podvodů v oblasti DPH, neboť je ovládán velkým počtem malých místních hospodářských subjektů a jednotlivých dodavatelů a protože je velice obtížné vysledovat pohyb materiálu a související transakce. Podniky působící v tomto odvětví nemusí vždy plnit povinnosti týkající se vedení záznamů, což může vést k nedeklarovaným transakcím se dřevem. Existuje tedy značné riziko, že by se některé hospodářské subjekty mohly vyhnout placení DPH. Povaha trhu a zapojených podniků zapříčinila daňové podvody, které správce daně Lotyšska může jen těžko kontrolovat. Aby se tomuto zneužívání zabránilo, zavedl uvedený správce daně na transakce se dřevem mechanismus přenesení daňové povinnosti, který se ukázal jako velmi účinný a vedl v tomto odvětví k významnému snížení podvodů v oblasti DPH.

Podle Lotyšska toto zvláštní opatření navíc nemá negativní vliv na celkovou výši příjmů z DPH vybraných v konečné fázi spotřeby, a tudíž ani nepříznivý dopad na vlastní zdroje Unie pocházející z DPH.

Odchylky jsou zpravidla povolovány na omezenou dobu, aby bylo možné posoudit, zda je zvláštní opatření vhodné a účinné, a aby se členským státům poskytl čas na zavedení jiných konvenčních opatření na vnitrostátní úrovni ke sledování pohybu materiálu, placení DPH a dodržování povinností ze strany osob povinných k dani, která by měla daný problém před uplynutím platnosti odchylujícího se opatření vyřešit, a prodloužení odchylky by se tak stalo bezpředmětné. Odchylka umožňující používání mechanismu přenesení daňové povinnosti je povolována pouze výjimečně pro určité oblasti náchylné k podvodům a představuje krajní prostředek.

Lotyšsko požádalo o prodloužení platnosti opatření do 31. prosince 2027. Pokud jde o řešení podvodů v oblasti DPH v tomto odvětví, Lotyšsko se zavázalo k uplatňování jiných opatření. Plánuje se uložení povinnosti bezhotovostních plateb a zavedení zvláštního nástroje pro sledování, jehož pomocí bude možné kontrolovat transakce a výrobní procesy účinnějším způsobem, a v neposlední řadě plánují vnitrostátní orgány do roku 2026 zavést pro společnosti registrované v Lotyšské republice požadavek elektronické fakturace pro transakce mezi podniky. Vzhledem k nezměněné právní a skutkové situaci se proto navrhuje platnost odchylujícího se opatření prodloužit, což Lotyšsku umožní toto odchylující se opatření nadále uplatňovat do 31. prosince 2026. Do skončení platnosti této odchylky by Lotyšsko mělo být schopno provést jiná konvenční opatření na vnitrostátní úrovni ke sledování pohybu materiálu, placení DPH a dodržování povinností ze strany osob povinných k dani, která by podpořila boj proti podvodům v oblasti DPH v odvětví dřeva a těmto podvodům předcházela.

- **Soulad se stávajícími ustanoveními v dané oblasti politiky**

Obdobné odchylky ve vztahu k článku 193 směrnice o DPH byly povoleny dalším členským státům – Portugalsku[8], Rumunsku[9] a Litvě[10].

---

[8] Prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2019/1592 ze dne 24. září 2019, kterým se Portugalsku povoluje zavést zvláštní opatření odchylující se od článku 193 směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty (Úř. věst. L 248, 27.9.2019, s. 67).

[9] Prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2019/1593 ze dne 24. září 2019, kterým se mění prováděcí rozhodnutí 2013/676/EU, kterým se Rumunsku povoluje dále uplatňovat zvláštní opatření odchylující se od článku

Navrhované opatření je tedy v souladu se stávajícími ustanoveními směrnice o DPH.

2. PRÁVNÍ ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

- **Právní základ**

Článek 395 směrnice o DPH.

- **Subsidiarita (v případě nevýlučné pravomoci)**

Vzhledem k ustanovení směrnice o DPH, z něhož návrh vychází, se zásada subsidiarity nepoužije.

- **Proporcionalita**

Rozhodnutí se týká povolení udělovaného členskému státu na základě jeho vlastní žádosti a nezakládá žádnou povinnost.

Vzhledem k omezenému rozsahu odchylky je zvláštní opatření úměrné sledovanému cíli.

- **Volba nástroje**

Navrhovaný nástroj: prováděcí rozhodnutí Rady.

Podle článku 395 směrnice o DPH je odchylka od společných ustanovení pro DPH možná pouze v případě, že ji jednomyslně povolí Rada na návrh Komise. Prováděcí rozhodnutí Rady je nejvhodnějším nástrojem, neboť může být určeno jednotlivému členskému státu.

3. VÝSLEDKY HODNOCENÍ *EX POST*, KONZULTACÍ SE ZÚČASTNĚNÝMI STRANAMI A POSOUZENÍ DOPADŮ

- **Konzultace se zúčastněnými stranami**

Tento návrh vychází z žádosti podané Lotyšskem a týká se pouze tohoto členského státu.

- **Posouzení dopadů**

Návrh prováděcího rozhodnutí Rady povoluje Lotyšsku nadále uplatňovat mechanismus přenesení daňové povinnosti na transakce se dřevem. Stav, na němž byla původní odchylka založena, přetrvává. Lotyšsko tvrdí, že i přes snížení počtu případů podvodů týkajících se DPH a vyhýbání se daňové povinnosti na trhu se dřevem od zavedení mechanismu přenesení daňové povinnosti není riziko odstraněno.

Opatření bylo již dříve povoleno aktem o přistoupení z roku 2003[11], a to v příloze VIII kapitole 7 bodě 1 písm. b) uvedeného aktu, a rozhodnutím 2006/42/ES[12] podle tehdy platné

---

193 směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty (Úř. věst. L 248, 27.9.2019, s. 69).

[10] Prováděcí rozhodnutí Rady (EU) 2018/1920 ze dne 4. prosince 2018, kterým se mění prováděcí rozhodnutí 2010/99/EU, kterým se Litevské republice povoluje prodloužit účinnost opatření odchylujícího se od článku 193 směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty (Úř. věst. L 311, 7.12.2018, s. 34).

[11] Úř. věst. L 236, 23.9.2003, s. 33.

[12] Úř. věst. L 25, 28.1.2006, s. 31.

šesté směrnice 77/388/EHS. V průběhu času se však podvody v odvětví dřeva zaměřily na transakce, které nepodléhaly přenesení daňové povinnosti k DPH, například na transakce týkající se vedlejších produktů ze dřeva. V souladu s tím byla oblast působnosti přenesení daňové povinnosti k DPH dále rozšířena, aby se snížil počet příležitostí k podvodům. Kromě toho musí příjemce dřeva od 1. ledna 2020 platit za přijaté zboží a příjemce služeb za poskytnuté služby prostřednictvím bezhotovostních plateb. Tyto změny byly provedeny s cílem standardizovat platební požadavky ve všech případech, kdy se uplatňuje přenesení daňové povinnosti, aby se zvýšila účinnost opatření zaměřeného na boj proti podvodům v oblasti DPH.

Lotyšsko uvádí, že prodloužení platnosti odchylujícího se opatření je nezbytné pro boj proti podvodům, k nimž dochází v odvětví dřeva.

Lesnictví je jedním z nejdůležitějších odvětví lotyšského hospodářství. V roce 2022 představoval deklarovaný čistý obrat obchodníků působících v odvětví dřeva 7,4 % celkového čistého obratu deklarovaného v roční účetní závěrce, tj. 6,3 miliardy EUR. Hodnota vývozu v odvětví lesnictví činila v roce 2023 přibližně 2,3 miliardy EUR, tedy 12,4 % celkového vývozu země, a v roce 2022 bylo v tomto odvětví zaměstnáno 41 400 osob, tedy 4,8 % celkového počtu zaměstnanců v národním hospodářství.

Na lotyšském trhu se dřevem dominují malí a střední obchodníci a jednotliví dodavatelé (představující více než 90 % celkového počtu podniků v odvětví), kteří nakupují nebo prodávají dřevo a poskytují nebo přijímají související služby.

Počátkem roku 2024 bylo v odvětví dřeva 11 713 osob povinných k dani. Podle Lotyšska v roce 2023 v odvětví dřeva obchodovalo dalších 13 063 fyzických osob, což představuje celkové příjmy ve výši 219 milionů EUR.

Prodloužení platnosti tohoto opatření nebude mít negativní vliv na celkovou výši příjmů z DPH vybraných v konečné fázi spotřeby, a tudíž ani nepříznivý dopad na vlastní zdroje Unie pocházející z DPH.

4. ROZPOČTOVÉ DŮSLEDKY

Návrh nemá žádné důsledky pro rozpočet EU.

5. OSTATNÍ PRVKY

Tento návrh je časově omezen.

2024/0300 (NLE)

Návrh

PROVÁDĚCÍ ROZHODNUTÍ RADY,

kterým se mění prováděcí rozhodnutí 2009/1008/EU, kterým se Lotyšské republice povoluje prodloužit účinnost opatření odchylujícího se od článku 193 směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie,

s ohledem na směrnici Rady 2006/112/ES ze dne 28. listopadu 2006 o společném systému daně z přidané hodnoty[1], a zejména na čl. 395 odst. 1 této směrnice,

s ohledem na návrh Evropské komise,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Rozhodnutím Rady 2006/42/ES[2] bylo Lotyšsku povoleno do 31. prosince 2009 uplatňovat zvláštní opatření odchylující se od čl. 21 odst. 1 písm. a) směrnice Rady 77/388/EHS[3], které spočívá v určení příjemce jako osoby povinné odvést daň z přidané hodnoty (DPH) u dodávek dřeva nebo poskytnutí souvisejících služeb. Prováděcím rozhodnutí Rady 2009/1008/EU[4] bylo Lotyšsku odchylně od článku 193 směrnice 2006/112/ES do 31. prosince 2012 povoleno nadále určovat příjemce dřeva nebo souvisejících služeb jako osobu povinnou odvést DPH v případě transakcí se dřevem („zvláštní opatření“). Vzhledem k poslední změně prováděcího rozhodnutí 2009/1008/EU má platnost uvedeného povolení skončit dne 31. prosince 2024.

(2) Dopisem, který Komise zaevidovala dne 2. května 2024, požádalo Lotyšsko o povolení uplatňovat zvláštní opatření i nadále. Spolu s tímto dopisem podalo Lotyšsko zprávu o uplatňování uvedeného zvláštního opatření.

(3) V souladu s čl. 395 odst. 2 druhým pododstavcem směrnice 2006/112/ES informovala Komise o žádosti Lotyšska dopisy ze dne 3. září 2024 ostatní členské státy a dopisem ze dne 4. září 2024 Itálii. Dopisem ze dne 5. září 2024 uvědomila Komise Lotyšsko, že má k dispozici všechny údaje potřebné k posouzení žádosti.

---

[1] Úř. věst. L 347, 11.12.2006, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/112/oj.

[2] Rozhodnutí Rady 2006/42/ES ze dne 24. ledna 2006, kterým se Lotyšsku povoluje prodloužit použitelnost opatření odchylujícího se od článku 21 šesté směrnice Rady 77/388/EHS o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se daní z obratu (Úř. věst. L 25, 28.1.2006, s. 31, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2006/42(1)/oj).

[3] Šestá směrnice Rady 77/388/EHS ze dne 17. května 1977 o harmonizaci právních předpisů členských států týkajících se daní z obratu – Společný systém daně z přidané hodnoty: jednotný základ daně (Úř. věst. L 145, 13.6.1977, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1977/388/oj).

[4] Prováděcí rozhodnutí Rady 2009/1008/EU ze dne 7. prosince 2009, kterým se Lotyšské republice povoluje prodloužit účinnost opatření odchylujícího se od článku 193 směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty (Úř. věst. L 347, 24.12.2009, s. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2009/1008/oj).

(4) Podle Lotyšska je trh se dřevem, který je jedním z nejdůležitějších odvětví lotyšského hospodářství, obzvláště silně vystaven rizikům podvodů v oblasti DPH, neboť je ovládán velkým počtem malých místních hospodářských subjektů a jednotlivých dodavatelů. Povaha trhu a zapojených podniků zapříčinila daňové podvody, které správce daně Lotyšska může jen těžko kontrolovat. Aby se tomuto zneužívání zabránilo, zavedl správce daně Lotyšska na platby DPH u transakcí se dřevem mechanismus přenesení daňové povinnosti, který se podle zprávy předložené Lotyšskem ukázal jako velmi účinný a vedl k významnému snížení podvodů na uvedeném trhu.

(5) Odchylky jsou zpravidla povolovány na omezenou dobu, aby bylo možné posoudit, zda je zvláštní opatření vhodné a účinné. Odchylky poskytují členským státům čas na zavedení jiných konvenčních opatření na vnitrostátní úrovni ke sledování pohybu materiálu, placení DPH a dodržování povinností ze strany osob povinných k dani, která by měla daný problém před uplynutím platnosti odchylujícího se opatření vyřešit, a prodloužení odchylky by se tak stalo bezpředmětné. Odchylka umožňující používání mechanismu přenesení daňové povinnosti je povolována pouze výjimečně pro určité oblasti náchylné k podvodům a představuje krajní prostředek.

(6) Pokud jde o řešení podvodů v oblasti DPH v tomto odvětví, Lotyšsko se zavázalo k uplatňování jiných opatření. Má v úmyslu uložit povinnost bezhotovostních plateb a zavést zvláštní nástroj pro sledování, jehož pomocí bude možné kontrolovat transakce a výrobní procesy účinnějším způsobem. Vnitrostátní orgány dále plánují do roku 2026 zavést pro společnosti registrované v Lotyšsku požadavek elektronické fakturace pro transakce mezi podniky.

(7) Před skončením prodloužení platnosti zvláštního opatření podle tohoto rozhodnutí by proto Lotyšsko mělo provést jiná konvenční opatření pro boj proti podvodům v oblasti DPH na trhu se dřevem a pro předcházení těmto podvodům, aby další prodloužení platnosti zvláštního opatření již nebylo zapotřebí.

(8) Lotyšsku by proto mělo být povoleno uplatňovat zvláštní opatření pouze do 31. prosince 2026.

(9) Zvláštní opatření nebude mít nepříznivý dopad na vlastní zdroje Unie pocházející z DPH.

(10) Prováděcí rozhodnutí 2009/1008/EU by proto mělo být odpovídajícím způsobem změněno,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Článek 2 prováděcího rozhodnutí 2009/1008/EU se nahrazuje tímto:

„Článek 2

Toto rozhodnutí se použije do 31. prosince 2026.“

Článek 2

Toto rozhodnutí je určeno Lotyšské republice.

V Bruselu dne

Za Radu
předseda/předsedkyně